

Velg riktig nivå på utredningen

Minimumskravene, forenklet analyse eller samfunnsøkonomisk analyse

Desember 2016

Copyright © 2016 by
Direktoratet for økonomistyring (DFØ)
All Rights Reserved

v1.0.0

Spørsmål om denne utgivelsen kan rettes til:

Direktoratet for økonomistyring (DFØ)
Postboks 7154 St. Olavs plass
0130 Oslo

Nett: www.dfo.no
Tlf.: 400 07 997
E-post: postmottak@dfo.no

Materialet er vernet etter åndsverkloven,
men kan fritt benyttes etter avtale med
Direktoratet for økonomistyring (DFØ).

Innhold

Innledning	1
Leseveiledning	1
1 Tre nivåer på en utredning	3
1.1 Kravet om forholdsmessighet	3
1.2 Hva er minimumskravene?	4
1.3 Hva er en forenklet analyse?	5
1.4 Hva er en samfunnsøkonomisk analyse?	5
1.4.1 De åtte arbeidsfasene	6
2 Hvordan skalere utredningen?	8
2.1 Skalering fra minimumskravene til forenklet analyse . . .	8
2.2 Skalering fra forenklet analyse til samfunnsøkonomisk analyse	11
Vedlegg: Sjekkliste for gjennomføring av en samfunnsøkonomisk analyse	16

Innledning

Den nye utredningsinstruksen ble fastsatt i februar 2016 med ikrafttredelse fra 1. mars samme år. Formålet med instruksen er å sikre gode beslutningsgrunnlag for statlige tiltak før disse iverksettes. Samtidig publiserte DFØ en veileder til utredningsinstruksen. Utredningsinstruksen beskriver hvordan, og i hvilket omfang, statlige virksomheter skal utrede tiltak.

Formålet med denne veilederen er å veilede om de ulike utredningsnivåene som følger av instruksen og dens veileder, og å vise hvordan utredningen kan skaleres fra en mindre utredning til en mer grundig og omfattende utredning.

Minimumskravene som følger av den nye instruksen må oppfylles ved enhver utredning av statlige tiltak. Et viktig prinsipp i den nye instruksen er at kravene til hvor omfattende og grundig utredningen skal være, øker jo større omfang tiltaket har. Ved utredning av mindre tiltak er det tilstrekkelig å oppfylle minimumskravene. For større tiltak skal man gjennomføre enten en forenklet analyse eller en samfunnsøkonomisk analyse.

Denne veilederen supplerer veilederen til utredningsinstruksen og DFØs veileder i samfunnsøkonomiske analyser (2014). Det erstatter også kapittel 2.2 *Hvordan kan man skalere metoden?*, i veileder for samfunnsøkonomiske analyser, som ikke er oppdatert med de nye minimumskravene til utredningsinstruksen. I et nytt opplag av veilederen for samfunnsøkonomiske analyser, vil kapittel 2.2 bli oppdatert i samsvar med denne veilederen.

Leseveiledning

Målgruppen for denne veilederen er saksbehandlere i statlige virksomheter og andre som utreder statlige tiltak.

Kapittel 1 i denne veilederen gir veiledning om følgende tre utredningsnivåer som følger av instruksen og veilederen som hører til: 1. minimumskravene, 2. forenklete analyser og 3. samfunnsøkonomiske analyser. Disse tre analyseformene varierer i omfang og grundighet, og utgjør ulike nivåer på utredninger.

Kapittel 2 i denne veilederen viser hvordan vi kan skalere utredningen fra en mindre utredning til en mer omfattende og grundig utredning.

Avsnitt 2.1 gir en beskrivelse av hvordan minimumskravene kan skaleres opp til en forenklet analyse. Avsnitt 2.2 gir en beskrivelse av hvordan en forenklet analyse kan skaleres opp til en samfunnsøkonomisk analyse.

I vedlegg er det sjekklister for gjennomføring av en samfunnsøkonomisk analyse.

Hvor kan jeg få veiledning til å gjennomføre utredningen?

DFØ tilbyr kompetansehevende tiltak til departementer og underliggende virksomheter om hvordan de skal oppfylle minimumskravene og gjennomføre forenklete og samfunnsøkonomiske analyser.

DFØ tilbyr veiledningsmaterieell, kurs, rådgivning og et nettverk for samfunnsøkonomiske analyser. For mer informasjon, se DFØs nettsider om samfunnsøkonomisk analyse.

1 Tre nivåer på en utredning

Dette kapittelet viser de tre nivåene en utredning kan ha, ifølge utredningsinstruksen og veilederen som hører til.

Det gis først en beskrivelse av utredningsinstruksens krav om forholdsmessighet, der prinsippet om vesentlighet er vektlagt. Deretter beskrives minimumskravene, forenklete analyser og samfunnsøkonomiske analyser. Disse tre analyseformene har økende krav til omfang og grundighet, og er de ulike nivåene en utredning kan ha.

1.1 Kravet om forholdsmessighet

Et viktig prinsipp i utredningsinstruksen er at mindre omfattende tiltak kan utredes enklere og mer kortfattet enn større tiltak.

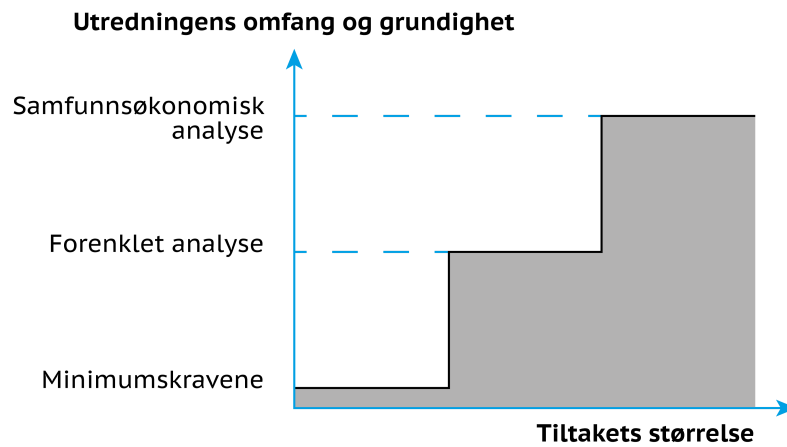
I veilederen til instruksen omtales tre ulike nivåer på utredninger. Dette er: minimumskravene, forenklete analyser og samfunnsøkonomiske analyser. Hvilket nivå vi skal velge, vil avhenge av størrelsen på tiltaket. Ved utredning av mindre tiltak kan minimumskravene til instruksen oppfylles ved å gjennomføre en mindre utredning. For større tiltak kreves en større utredning. Det vil si enten en forenklet analyse eller en samfunnsøkonomisk analyse.

Forholdet mellom kravene til utredning og tiltakets størrelse er illustrert med figuren under.

I veilederen til instruksen gis det en beskrivelse om hva som menes med mindre tiltak, og hva som defineres som større tiltak. Der veiledes det også om de tre hovedkriteriene og tilleggskriterier som skal benyttes for å vurdere omfang og grundighet, og hvordan man bør gå frem å finne et passende utredningsnivå. For å vurdere utredningens omfang kan du bruke verktøyet *Hvor stor skal utredningen være?*¹, som DFØ har laget.

Besvarelse av de seks spørsmålene følger samme systematikk og tankesett som i en samfunnsøkonomisk analyse og en forenklet analyse. Dette gjør at man kan skalere utredningen fra ett nivå til neste nivå. For eksempel å skalere utredningen fra minimumskravene til en forenklet analyse. Les mer om skalering i kapittel 2 i denne veilederen.

¹<https://elaring.dfo.no/ui-valgomat>

Figur 1.1 «Utredningstrappen»: Illustrasjon av hvordan utredningens omfang og grundighet er avhengig av tiltakets størrelse

Nedenfor beskrives minimumskravene, forenklet analyse og samfunnsøkonomisk analyse.

1.2 Hva er minimumskravene?

Minimumskravene ved utredning av statlige tiltak følger av utredningsinstruksens punkt 2-1. De seks spørsmålene nedenfor skal alltid besvares og utgjør dermed minimumskravene ved utredning av statlige tiltak.

1. Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
2. Hvilke tiltak er relevante?
3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?
6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring

Ved mindre tiltak kan minimumskravene oppfylles ved å gjøre en mindre omfattende utredning. Dette innebærer at de seks spørsmålene besvares på en enkel og kortfattet måte.

Spørsmålene er ikke satt opp i en tilfeldig rekkefølge, men følger en systematikk der neste spørsmål bygger på spørsmålet før. Dette er samme systematikk som i forenklet analyse og en samfunnsøkonomisk analyse. For eksempel forutsetter svaret på hvilke virkninger tiltakene har, under spørsmål 3, at vi først har funnet fram til alle relevante tiltak etter spørsmål 2.

I veilederen til utredningsinstruksen vises det hvordan minimumskravene kan oppfylles. Denne veiledningen er tilstrekkelig når vi utreder mindre tiltak. Med mindre tiltak menes tiltak som forventes å få små virkninger for små grupper i samfunnet (jf. avsnitt 2.2 i veilederen til instruksen).

Å bevege seg fra minimumskravene til en forenklet analyse innebærer at de seks spørsmålene besvares grundigere i tillegg til å besvare noen flere spørsmål. Kapittel 2 i denne veilederen tydeliggjør skillet mellom minimumskravene og en forenklet analyse.

1.3 Hva er en forenklet analyse?

En forenklet analyse bygger på samme metode som en samfunnsøkonomisk analyse, men er en mindre omfattende forhåndsutredning. Metoden passer godt for mellomstore tiltak, og kan skaleres opp til en samfunnsøkonomisk analyse om nødvendig.

Krav om å gjennomføre en forenklet analyse er ikke forankret i selve instruksen. I veilederen til utredningsinstruksen står det at vi kan gjennomføre en forenklet analyse i tilfeller der vi er i tvil om virkningene er vesentlige. I slike tvilstilfeller bør vi også vurdere tilleggskriteriene for kravet om forholdsmessighet grundig (jf. avsnitt 2.2 i instruksens veileder). Hvordan en forenklet analyse skal gjennomføres, beskrives i denne veilederen.

En forenklet analyse følger de åtte arbeidsfasene som er beskrevet i veileder for samfunnsøkonomiske analyser. Hovedskillet fra en samfunnsøkonomisk analyse, er at ambisjonsnivået for tallfesting og verdsetting av virkningene er lavere. I en forenklet analyse tallfestes og verdsettes virkninger i kroner *når informasjonen er lett tilgjengelig*. Kapittel 2 i denne veilederen viser tydeligere hva som skiller en forenklet analyse og en samfunnsøkonomisk analyse.

1.4 Hva er en samfunnsøkonomisk analyse?

I rundskriv R-109 *Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser mv.* beskrives tre hovedtyper av samfunnsøkonomiske analyser. Disse tre analysetypene er nytte-kostnadsanalyse, kostnadsvirkningsanalyse og kostnadseffektivitetsanalyse.

Rundskriv R-109 regulerer *hvordan* en samfunnsøkonomisk analyse skal gjennomføres, mens utredningsinstruksen definerer *når* en slik analyse er nødvendig.

Ved utredning av tiltak som forventes å gi vesentlige nytte- eller kostnadsvirkninger, herunder vesentlige budsjettmessige virkninger for staten, skal det gjennomføres en analyse i samsvar med gjeldende rundskriv

for samfunnsøkonomiske analyser (jf. instruksens punkt 2-2). I veilederen til instruksjonen gis det veiledning om når det er krav om å gjennomføre en samfunnsøkonomisk analyse (jf. veilederens avsnitt 2.2).

DFØs veileder i samfunnsøkonomiske analyser er den sektorovergripende veilederen i staten for samfunnsøkonomiske analyser, som gir veiledning og anbefalinger om hvordan kravene i nevnte rundskriv kan oppfylles. Det er flere statlige virksomheter som har utarbeidet egne veiledere for gjennomføring av samfunnsøkonomiske analyser på sine sektorområder. Disse gir mer utfyllende forklaringer på, og retningslinjer for, sektorspesifikke hensyn.

1.4.1 De åtte arbeidsfasene

En samfunnsøkonomisk analyse kan fremstilles som en stegvis prosess som består av åtte arbeidsfaser, som vist i figuren under. Alle arbeidsfasene viktige og rundskriv R-109 stiller krav som omfatter samtlige av disse. Arbeidsfasene er en hjelp til å systematisere arbeidet, og bidrar til å gjøre det enklere å gjennomføre utredningen.

Hver arbeidsfase ender med et resultat som skal brukes videre i prosessen. Pilene indikerer at resultatet fra en fase inngår som grunnlag for arbeidet i den neste fasen. De åtte arbeidsfasene gir en stilisert og rettlinjert fremstilling av utredningsprosessen. I praksis kan det være nødvendig å gå frem og tilbake mellom de ulike fasene etter hvert som vi får mer kunnskap.

I en samfunnsøkonomisk analyse skal virkningene tallfestes og verdsettes i kroner så langt det er mulig og hensiktsmessig, jf. rundskriv R-109 (se arbeidsfase 4). Som regel blir én eller flere virkninger av denne typen vurdert kvalitativt fordi det ikke er mulig, eller ønskelig, å sette en kroneverdi på dem. Slike virkninger kalles *ikke-prissatte*. Disse skal være en del av vurderingen av tiltakets samfunnsøkonomiske lønnsomhet, på lik linje med de prissatte virkningene.

Hver arbeidsfase består av et sett med arbeidsoppgaver. I vedlegg er det en sjekkliste for hvilke arbeidsoppgaver som må gjennomføres i en samfunnsøkonomisk analyse.

Figur 1.2 De åtte arbeidsfasene

2 Hvordan skalere utredningen?

Dette kapittelet viser hvordan vi kan skalere utredningen fra en mindre utredning til en mer omfattende og grundig utredning. De tre utredningsnivåene er minimumskravene, forenklete analyser og samfunnsøkonomiske analyser. Det som skiller disse tre analyseformene er hvor omfattende og grundige de er. Med skalering menes å gå fra ett nivå til neste nivå.

Avsnitt 2.1 i denne veilederen beskriver hvordan en utredning som oppfyller minimumskravene kan skaleres opp til en forenklet analyse. Avsnitt 2.2 viser hvordan en forenklet analyse kan skaleres opp til en samfunnsøkonomisk analyse.

2.1 Skalering fra minimumskravene til forenklet analyse

En forenklet analyse er en mer omfattende og grundig analyseform enn minimumskravene for mindre tiltak. Når vi har gjennomført en forenklet analyse, er også minimumskravene til instruksjonen oppfylt. Hvis tiltaket reiser *prinsipielle spørsmål* (jf. spørsmål 3 i minimumskravene, instruksjonspunkt 2-1), må man i tillegg utrede dette spørsmålet.

I tabellen under illustreres minimumskravene som følger av utredningsinstruksjonen, og hva som bør gjøres i tillegg i en forenklet analyse. Det følger av tabellen at omfang og grundighet generelt sett er lavere ved minimumskravene, enn i en forenklet analyse. Skal man kun oppfylle minimumskravene, er det flere av arbeidsfasene som ikke er obligatoriske.

Merk spesielt om skillet: Minimumskravene stiller ingen krav som svarer til arbeidsoppgaver om å gjennomføre usikkerhetsanalyse (fase 6) og beskrive fordelingsvirkninger (fase 7). Når gjelder tallfesting og verdsetting av virkninger (fase 4), er det tilstrekkelig å verdsette budsjettvirkninger for staten (jf. spørsmål 4 til minimumskravene, instruksjonspunkt 2.1). I veilederen til instruksjonen fremgår det at det likevel kan være hensiktsmessig å vurdere arbeidsoppgaver under disse arbeidsfasene, også for mindre tiltak.

Tabell 2.1 Minimumskravene ved utredninger av statlige tiltak, og hva bør gjøres i tillegg i en forenklet analyse.

	Minimumskravene	Tillegg i en forenklet analyse
Arbeidsfase 1: Beskriv problemet og formulere mål	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv problemet. • Beskriv nullalternativet. • Formuler mål, det vil si hva vi ønsker å oppnå. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv problemet grundigere. • Tallfest nullalternativet, når informasjon er lett tilgjengelig. • Formuler samfunns mål og effektmål.
Arbeidsfase 2: Identifisere og beskrive relevante tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiser og beskriv relevante tiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Grundigere kartlegging av tiltak.
Arbeidsfase 3: Identifisere virkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiser berørte grupper og beskriv nytte- og kostnads-virkningene. Beskriv hvor varige de er. 	<ul style="list-style-type: none"> • Grundigere kartlegging og beskrivelse av berørte grupper, virkningene og deres varighet.
Arbeidsfase 4: Tallfeste og verdsette virkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen krav om tallfesting eller verdsetting utover budsjettmessige virkninger for staten. • Vurder ikke-prissatte virkninger kvalitativt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallfest og verdsett virkningene, når informasjon er lett tilgjengelig. • Mer grundig kvalitativ vurdering av ikke-prissatte virkninger.

Tabell 2.1 Minimumskravene ved utredninger av statlige tiltak, og hva bør gjøres i tillegg i en forenklet analyse.

	Minimumskravene	Tillegg i en forenklet analyse
Arbeidsfase 5: Vurdere samfunns- økonomisk lønnsomhet	<ul style="list-style-type: none"> • Vurder om nyttevirkningene er større enn kostnads- virkningene for hvert enkelt tiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vurder om nyttevirkningene er større enn kostnads- virkningene for det enkelte tiltak. Både prissatte og ikke-prissatte virkninger skal inngå i vurderingen.
Arbeidsfase 6: Gjennomføre usikkerhetsanalyse	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen krav om å vurdere usikkerhet. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv usikkerheten ved tiltakene og hvordan den påvirker lønnsomheten. Vurder eventuelle risikoreduerende aktiviteter.
Arbeidsfase 7: Beskrive fordelings- virkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Ingen krav om å vurdere fordelingsvirkninger. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv eventuelle fordelingsvirkninger (i en tilleggsanalyse).
Arbeidsfase 8: Gi en samlet vurdering og anbefale tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Gi en begrunnet anbefaling. • Beskriv forutsetningene for å lykkes med tiltaket. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ranger tiltakene etter samfunnsøkonomisk lønnsomhet og usikkerhet. • Legg frem forutsetningene som analysen bygger på.

2.2 Skalering fra forenklet analyse til samfunnsøkonomisk analyse

Som nevnt i kapittel 1 kan både en forenklet analyse og en samfunnsøkonomisk analyse gjennomføres som en stegvis prosess bestående av åtte arbeidsfaser.

Tabellen under illustrerer hva en forenklet analyse som et minimum bør inneholde, og hva som må gjøres som tillegg i en samfunnsøkonomisk analyse.

Forskjellen fra en samfunnsøkonomisk analyse er at omfang og grundighet generelt er lavere. Hovedskillet mellom en forenklet analyse og en samfunnsøkonomisk analyse er i hvilken grad man tallfester og verdsetter virkningene. I hvor stor grad vi i en forenklet analyse tallfester og verdsetter virkningene i arbeidsfase fire, vil påvirke i hvilken grad man må tallfeste og verdsette nullalternativet i arbeidsfase 1. Dette henger sammen med at nullalternativet er sammenligningsgrunnlaget når vi tallfester størrelsen på virkningene, som man i neste omgang verdsetter i kroneverdier.

Videre vil beregning av tiltakets samfunnsøkonomiske lønnsomhet (i arbeidsfase 5) og beregning av tiltakets usikkerhet (i arbeidsfase 6) forutsette at de største virkningene er verdsatt, for at resultatene skal gi mening. I analyser der de sentrale virkningene ikke er verdsatt i kroner, vil det være mer hensiktsmessig å foreta kvalitative vurderinger av tiltakenes usikkerhet og samfunnsøkonomiske lønnsomhet.

I en forenklet analyse skal rundskriv R-109 følges i den grad kravene er relevante. Jo større grad av tallfesting og verdsetting som er gjort i en forenklet analyse, desto mer relevant er rundskrivet.

I vedlegg er det en sjekkliste for hvilke arbeidsoppgaver som må gjennomføres i en samfunnsøkonomisk analyse. Her vil det fremkomme noen flere arbeidsoppgaver enn i tabellen ovenfor, da detaljnivået i nevnte sjekkliste er høyere.

Tabell 2.2 Minimumsinhold i en forenklet analyse, og hva må gjøres i tillegg i en samfunnsøkonomisk analyse.

	Forenklet analyse	Tillegg i en samfunnsøkonomisk analyse
Arbeidsfase 1: Beskriv problemet og formulere mål	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv problemet. • Beskriv nullalternativet, og tallfest når informasjon er lett tilgjengelig. • Formuler samfunns mål og effektmål. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv problemet grundigere. • Tallfest nullalternativet så langt det lar seg gjøre. • Grundigere målformuleringer.
Arbeidsfase 2: Identifisere og beskrive relevante tiltak	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiser og beskriv relevante tiltak. 	<ul style="list-style-type: none"> • Grundigere kartlegging av relevante tiltak.
Arbeidsfase 3: Identifisere virkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Identifiser berørte grupper og beskriv nytte- og kostnads-virkningene. • Beskriv hvor varige de er. 	<ul style="list-style-type: none"> • Grundigere kartlegging og beskrivelse av berørte grupper, virkningene og deres varighet.
Arbeidsfase 4: Tallfeste og verdsette virkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Tallfeste og verdsette virkninger, når informasjon er lett tilgjengelig. • Budsjettmessige virkninger for staten skal alltid anslås størrelsen på. • Vurder ikke-prissatte virkninger kvalitativt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallfest og verdsett virkningene så langt det lar seg gjøre. • Mer grundig kvalitativ vurdering av ikke-prissatte virkninger.

Tabell 2.2 Minimumsinhold i en forenklet analyse, og hva må gjøres i tillegg i en samfunnsøkonomisk analyse.

	Forenklet analyse	Tillegg i en samfunnsøkonomisk analyse
Arbeidsfase 5: Vurdere samfunnsøkonomisk lønnsomhet	<ul style="list-style-type: none"> • Vurder om nyttevirkningene er større enn kostnadsvirkningene. Både prissatte og ikke-prissatte virkninger skal inngå i vurderingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Beregn netto nåverdi, og vurder tiltakenes samfunnsøkonomiske lønnsomhet basert på både prissatte og ikke-prissatte virkninger.
Arbeidsfase 6: Gjennomføre usikkerhetsanalyse	<ul style="list-style-type: none"> • Vurder usikkerheten ved tiltakene og hvordan den påvirker lønnsomheten. Vurder eventuelle risikoreduserende aktiviteter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer grundig kartlegging og beskrivelse av usikkerhetsfaktorene. Gjennomfør usikkerhetsanalyser.
Arbeidsfase 7: Beskrive fordelingsvirkninger	<ul style="list-style-type: none"> • Beskriv eventuelle fordelingsvirkninger (i en tilleggsanalyse). 	<ul style="list-style-type: none"> • Grundigere beskrivelse av fordelingsvirkninger. • Tallfest og verdsett hvis mulig. • Vurder kompenserende aktiviteter.

Tabell 2.2 Minimumsinhold i en forenklet analyse, og hva må gjøres i tillegg i en samfunnsøkonomisk analyse.

	Forenklet analyse	Tillegg i en samfunnsøkonomisk analyse
Arbeidsfase 8: Gi en samlet vurdering og anbefaling	<ul style="list-style-type: none"> • Rangere tiltakene etter samfunnsøkonomisk lønnsomhet og usikkerhet. • Gi en begrunnet anbefaling. • Beskriv forutsetningene for å lykkes med anbefalt tiltak. • Legg frem forutsetningene som analysen bygger på. 	<ul style="list-style-type: none"> • Grundigere sammenstilling av hovedfunn og begrunnelse for anbefaling av tiltak.

Vedlegg

Vedlegg: Sjekkliste for gjennomføring av en samfunnsøkonomisk analyse

Tabellen under er en oversikt over hvilke arbeidsoppgaver hver av de åtte arbeidsfasene inneholder. Dette er en sjekkliste for den som gjennomfører en samfunnsøkonomisk analyse.

Arbeidsfaser og arbeidsoppgaver i en samfunnsøkonomisk analyse	
Arbeidsfase 1: Beskriv problemet og formuler mål	<ul style="list-style-type: none">✓ Beskriv dagens problem og forventet utvikling (nullalternativet)✓ Tallfest nullalternativet så langt det lar seg gjøre✓ Formuler samfunns mål og effektmål
Arbeidsfase 2: Identifiser og beskriv relevante tiltak	<ul style="list-style-type: none">✓ Identifiser mulige tiltak✓ Velg ut relevante tiltak✓ Beskriv relevante tiltak
Arbeidsfase 3: Identifiser virkninger	<ul style="list-style-type: none">✓ Identifiser berørte grupper✓ Beskriv nytte- og kostnadsvirkninger ved tiltakene✓ Beskriv virkningenes varighet
Arbeidsfase 4: Tallfest og verdsett virkninger	<ul style="list-style-type: none">✓ Tallfest virkningene så langt det lar seg gjøre✓ Verdsett virkningene så langt det lar seg gjøre✓ Beregn forventningsverdier, realprisjuster relevante verdier og beregn skattekostnaden✓ Vurder ikke-prissatte virkninger kvalitativt

Arbeidsfaser og arbeidsoppgaver i en samfunnsøkonomisk analyse

Arbeidsfase 5: Vurder samfunnsøkonomisk lønnsomhet	<ul style="list-style-type: none">✓ Fastsett analyseperiode og sett inn kalkulasjonsrente✓ Beregn tiltakenes samfunnsøkonomiske lønnsomhet (netto nåverdi)✓ Vurder de ikke-prissatte virkningenes bidrag til lønnsomheten
Arbeidsfase 6: Gjennomfør usikkerhetsanalyse	<ul style="list-style-type: none">✓ Kartlegg og klassifisere usikkerhetsfaktorene ved hvert tiltak✓ Vurder og beregn hvordan de mest kritiske usikkerhetsfaktorene påvirker lønnsomheten✓ Vurder om det finnes risikoreduserende aktiviteter
Arbeidsfase 7: Beskriv fordelingsvirkninger	<ul style="list-style-type: none">✓ Beskriv eventuelle fordelingsvirkninger i en tilleggsanalyse✓ Tallfest og verdsett hvis mulig✓ Vurder kompensierende aktiviteter
Arbeidsfase 8: Gi samlet vurdering og anbefaling	<ul style="list-style-type: none">✓ Gi en samlet vurdering og anbefaling✓ Beskriv forutsetninger for vellykket gjennomføring✓ Legg frem forutsetningene analysen bygger på
